

REPUBLIKA SLOVENIJA

MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

Dunajska cesta 22, 1000 Ljubljana

T: 01 478 9000

F: 01 478 9021

E: gp.mkgp@gov.si

www.mkgp.gov.si

Številka: 332-21/2024/13

Ljubljana, dne 15. 7. 2024

EVA

GENERALNI SEKRETARIAT VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE
gp.gs@gov.si

ZADEVA: Poročilo varuha odnosov v verigi preskrbe s hrano za leto 2023 – predlog za obravnavo

1. Predlog sklepov vlade:

Na podlagi šestega odstavka 21. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G, 65/14, 55/17 in 163/22) je Vlada Republike Slovenije na ... seji dne .... sprejela naslednji

SKLEP:

Vlada Republike Slovenije se je seznanila s Poročilom varuha odnosov v verigi preskrbe s hrano za leto 2023.

Barbara Kolenko Helbl
generalna sekretarka

Sklep prejmejo:

- Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano,
- Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport
- Varuh odnosov v verigi preskrbe s hrano.

Priloga: Poročilo varuha odnosov v verigi preskrbe s hrano za leto 2023

2. Predlog za obravnavo predloga zakona po nujnem ali skrajšanem postopku v državnem zboru z obrazložitvijo razlogov:		
/		
3.a Osebe, odgovorne za strokovno pripravo in usklajenost gradiva:		
- Ana Le Marechal Kolar, generalna direktorica Direktorata za hrano in ribištvo - Martin Gosenca, Sektor za hrano		
3.b Zunanji strokovnjaki, ki so sodelovali pri pripravi dela ali celotnega gradiva:		
- Igor Hrovatič, varuh odnosov v verigi preskrbe s hrano		
4. Predstavniki vlade, ki bodo sodelovali pri delu državnega zbora:		
/		
5. Kratak povzetek gradiva:		
<p>Varuh odnosov v verigi preskrbe s hrano spremlja ravnanja deležnikov v verigi preskrbe s hrano, objavlja primere dobrih poslovnih praks na svoji spletni strani in o tem obvešča javnost. Pri tem mora delovati v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo osebnih podatkov in varovanje poslovnih skrivnosti. V skladu z zakonodajo je pri svojem delu neodvisen in samostojen, materialna in finančna sredstva za njegovo delovanje pa zagotavlja ministrstvo, pristojno za kmetijstvo.</p> <p>Področja delovanja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - prireja in proizvodnja mesa in mesnih izdelkov, - pridelava in predelava sadja in zelenjave, - prireja in predelava mleka, - proizvodnja drugih živil, - komuniciranje z deležniki in javnostjo. <p>Poglavitne ugotovitve:</p> <ul style="list-style-type: none"> - še vedno se ugotavlja različno razumevanje deležnikov nedovoljenih ravnanj po zakonu za isto nedovoljeno ravnanje, - razmere na svetovnih trgih so v letu 2023 vplivale tudi na verigo preskrbe s hrano, - veriga preskrbe s hrano v kriznih razmerah ne deluje, - najšibkejši členi v verigi so dobavitelji – pridelovalci, - inflacija je v letu 2023 vplivala tudi na odnose v verigi preskrbe s hrano, - spletna stran varuha je bila obiskana podobno kot v preteklem letu, - težave pri delovanju varuha se z uveljavitvami sprememb Zakona o kmetijstvu, izvedenih v letu 2023 (Uradni list , št.78), ne zmanjšujejo. <p>Financiranje varuha je potekalo v skladu s sprejetim proračunom.</p>		
6. Presoja posledic za:		
a)	javnofinančna sredstva nad 40.000 EUR v tekočem in naslednjih treh letih	NE
b)	usklajenost slovenskega pravnega reda s pravnim redom Evropske unije	NE
c)	administrativne posledice	NE
č)	gospodarstvo, zlasti mala in srednja podjetja ter konkurenčnost podjetij	NE
d)	okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki	NE
e)	socialno področje	NE
f)	dokumente razvojnega načrtovanja: <ul style="list-style-type: none"> - nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja - razvojne politike na ravni programov po strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna - razvojne dokumente Evropske unije in mednarodnih organizacij 	NE

I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu				
	Tekoče leto (t)	t + 1	t + 2	t + 3
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) obveznosti za druga javnofinančna sredstva				
II. Finančne posledice za državni proračun				
II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:				
Novi prihodki	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1		
SKUPAJ				
OBRAZLOŽITEV:				
I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu				
V zvezi s predlaganim vladnim gradivom se navedejo predvidene spremembe (povečanje, zmanjšanje):				
<ul style="list-style-type: none"> – prihodkov državnega proračuna in občinskih proračunov, – odhodkov državnega proračuna, ki niso načrtovani na ukrepih oziroma projektih sprejetih proračunov, – obveznosti za druga javnofinančna sredstva (drugi viri), ki niso načrtovana na ukrepih oziroma 				

projektih sprejetih proračunov.

II. Finančne posledice za državni proračun

II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:

/

II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:

/

II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:

/

7.b Predstavitev ocene finančnih posledic pod 40.000 EUR:

(Samo če izberete NE pod točko 6.a.)

/

8. Predstavitev sodelovanja z združenji občin:

Vsebina predloženega gradiva (predpisa) vpliva na:

- pristojnosti občin,
- delovanje občin,
- financiranje občin.

NE

Gradivo (predpis) je bilo poslano v mnenje:

- Skupnosti občin Slovenije SOS: NE
- Združenju občin Slovenije ZOS: NE
- Združenju mestnih občin Slovenije ZMOS: NE

Predlogi in pripombe združenj so bili upoštevani:

- v celoti,
- večinoma,
- delno,
- niso bili upoštevani.

Bistveni predlogi in pripombe, ki niso bili upoštevani.

9. Predstavitev sodelovanja javnosti:

Gradivo je bilo predhodno objavljeno na spletni strani predlagatelja:

Poročilo varuha bo objavljeno po sprejetju na Vladi RS.

NE

(Če je odgovor DA, navedite:

Datum objave: .....

V razpravo so bili vključeni:

- nevladne organizacije,
- predstavniki zainteresirane javnosti,
- predstavniki strokovne javnosti.

Mnenja, predlogi in pripombe z navedbo predlagateljev (imen in priimkov fizičnih oseb, ki niso poslovni subjekti, ne navajajte):

Upoštevani so bili:

- v celoti,
- večinoma,
- delno,
- niso bili upoštevani.

Bistvena mnenja, predlogi in pripombe, ki niso bili upoštevani, ter razlogi za neupoštevanje:

Poročilo je bilo dano .....

Javnost je bila vključena v pripravo gradiva v skladu z Zakonom o ..., kar je navedeno v predlogu predpisa.)	
10. Pri pripravi gradiva so bile upoštevane zahteve iz Resolucije o normativni dejavnosti:	DA
11. Gradivo je uvrščeno v delovni program vlade:	NE
Eva Knez državna sekretarka	

Obrazložitev:

Varuh odnosov v verigi preskrbe s hrano spremlja ravnanja deležnikov v verigi preskrbe s hrano, objavlja primere dobrih poslovnih praks na svoji spletni strani in o tem obvešča javnost. Pri tem mora delovati v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo osebnih podatkov in varovanje poslovnih skrivnosti. V skladu z zakonodajo je pri svojem delu neodvisen in samostojen, materialna in finančna sredstva za njegovo delovanje pa zagotavlja ministrstvo, pristojno za kmetijstvo.

Področja delovanja:

- prireja in proizvodnja mesa in mesnih izdelkov,
- pridelava in predelava sadja in zelenjave,
- prireja in predelava mleka,
- proizvodnja drugih živil,
- komuniciranje z deležniki in javnostjo.

Poglavitne ugotovitve:

- še vedno se ugotavlja različno razumevanje deležnikov nedovoljenih ravnanj po zakonu za isto nedovoljeno ravnanje,
- razmere na svetovnih trgih so v letu 2023 vplivale tudi na verigo preskrbe s hrano,
- veriga preskrbe s hrano v kriznih razmerah ne deluje,
- najšibkejši člani v verigi so dobavitelji – pridelovalci,
- inflacija je v letu 2023 vplivala tudi na odnose v verigi preskrbe s hrano,
- spletna stran varuha je bila obiskana podobno kot v preteklem letu,
- težave pri delovanju varuha se z uveljavitvami sprememb Zakona o kmetijstvu, izvedenih v letu 2023 (Uradni list, št.78), ne zmanjšujejo.

Po mnenju varuha predlog sprememb Zakona o kmetijstvu, izvedenih v letu 2023 (Uradni list, št.78), ne upošteva zahteve direktive EC glede nepoštenih praks, ne prilagaja pa se dovolj razmeram in stanju v Sloveniji. Oblikovanje dveh ustanov na področju odnosov v verigi preskrbe s hrano je za Slovenijo negospodarno tako z vsebinskega kot tudi organizacijskega in finančnega vidika.

Iz raziskave varuha z naslovom Analiza strukture prehranskih izdelkov v trgovskih verigah

Proizvajalec:

- 64 % izdelkov slovenskega proizvajalca in 36 % tujega proizvajalca,
  - najnižji delež izdelkov slovenskega proizvajalca je v izdelčni skupini pekovski izdelki (33 %),
  - najvišji delež izdelkov slovenskega proizvajalca je v izdelčni skupini meso in mesni izdelki (84 %).
- [Ob popisu leta 2018 je bilo na policah glavnih petih trgovskih verig 63 % izdelkov slovenskega proizvajalca in 37 % tujega proizvajalca.]

Znamka:

- 54 % izdelkov blagovnih znamk proizvajalca in 46 % izdelkov trgovskih znamk,
- najnižji delež izdelkov trgovskih znamk je v izdelčni skupini mlevski izdelki (27 %),
- najvišji delež izdelkov trgovskih znamk je v izdelčni skupini sadje in zelenjava (60 %).

Leta 2018 je bilo zabeleženih 56 % izdelkov blagovnih znamk proizvajalca in 44 % izdelkov trgovskih znamk.

V primerjavi z analizo, opravljeno v letu 2018, se razmerje med izdelki domačih in tujih proizvajalcev na policah slovenskih trgovin ni bistveno spremenilo in ostaja na podobni ravni tudi z vključitvijo preostalih trgovskih verig v raziskavo.

Analiza po posameznih trgovskih verigah v izbranih izdelčnih skupinah razkriva:

- najnižji delež izdelkov slovenskega proizvajalca je v trgovini Eurospin (38 %),
- najvišji delež izdelkov slovenskega proizvajalca je v trgovini Tuš (69 %),
- najnižji delež izdelkov trgovskih znamk je v trgovini Fama (1 %),

- najvišji delež izdelkov trgovskih znamk v trgovini Lidl (64 %).

Izsledki analize percepcije potrošnikov kažejo na to, da je večji del potrošnikov pri nakupu mesa in mesnih izdelkov ter sadja in zelenjave najbolj pozoren na poreklo, medtem ko je pri preostalih izdelčnih skupinah večji del potrošnikov bolj pozoren na proizvajalca.

Potrošniki so pri izbiri trgovine v povprečju najbolj pozorni na cene. Ponudba živil slovenskega porekla je med prednostnimi izbirami na četrtem mestu, za lokacijo ter razmerjem med ceno in kakovostjo.

Vzporedna analiza izdelkov v raziskavo zajetih spletnih trgovin in katalogih vseh trgovin kaže na pomanjkljive informacije glede proizvajalca in porekla izdelkov. Skupaj je v vseh katalogih navedena desetina izdelkov slovenskih proizvajalcev ter slaba petina izdelkov slovenskega porekla, pri preostalih podatki niso podani.

Glede na prisotnost oznak, s katerimi trgovci v katalogih poudarjajo slovenske izdelke (slovensko poreklo ali slovenski proizvajalec), se ugotavlja, da je, gledano v celoti, razmerje označenih izdelkov v trgovinah, spletnih trgovinah in katalogih primerljivo. Z oznakami, ki označujejo slovenski proizvod in poreklo, je označena približno četrtnina izdelkov. Poudariti pa velja, da je v katalogih vseeno zaznati več s slovenskimi oznakami poudarjenih izdelkov predvsem iz skupine sadje in zelenjava (59 %), kot jih je bilo v času popisa dejansko zaznati v trgovinah (29 %).

Financiranje varuha je potekalo v skladu s sprejetim proračunom.